

Sygn.akt III AUa 1474/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Jolanta Kazberuk (spr.)

Sędziowie: SO del. Marzanna Rogowska

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 marca 2014 r. w B.

sprawy z odwołania J. K.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno - Rentowego MSW w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji wnioskodawcy J. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 czerwca 2013 r. sygn. akt IV U 964/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1474/13

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. decyzją z dnia 17 grudnia 2009 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, Nr 8, poz.67 ze zm.), w wyniku obniżenia wskaźnika podstawy wymiaru za okres od dnia 1 czerwca 1986 roku do dnia 1 lutego 1990 roku z 2,6 % do 0,7% za każdy rok służby we wskazanym okresie ponownie ustalił J. K. wysokość emerytury policyjnej od dnia 1 stycznia 2010 roku na kwotę 2.292,78 złotych.

J. K. w odwołaniu od powyższej decyzji domagał się jej zmiany poprzez przyznanie emerytury policyjnej obliczonej według dotychczasowych zasad, tj. poprzez przyjęcie za w/w okres podstawy wymiaru 2,6 % zamiast 0,7% za każdy rok służby. Wnioskodawca podniósł, iż - w jego ocenie - ustawa z dnia 23 stycznia 2009 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2009 roku, Nr

24, poz.145), nie odpowiada konstytucyjnym wzorcom Rzeczypospolitej Polskiej jako państwa prawa, jak i zasadom ochrony praw słusznie nabytych oraz prawa do zabezpieczenia społecznego. Powołał się na liczne orzeczenia i akty prawa stanowionego, w tym prawa międzynarodowego w postaci Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 20 czerwca 2013 roku oddalił odwołanie. Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że J. K. urodził się w dniu (...). W okresie od dnia 1 czerwca 1986 roku do 1 lutego 1990 roku był funkcjonariuszem (...) Urzędu (...) w B., pełniąc służbę na stanowisku inspektora, w okresie od 1 dnia czerwca 1986 roku do 31 sierpnia 1988 roku w Grupie III SB, zaś w okresie od dnia 1 września 1988 roku do dnia 1 lutego 1990 roku w Grupie V SB. Wnioskodawca na podstawie decyzji z dnia 14 kwietnia 2005 roku ma przyznane prawo do emerytury policyjnej od dnia 5 kwietnia 2005 roku. Do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto zarówno okresy pracy w Policji jak i okresy pracy przed służbą. Świadczenie było następnie waloryzowane i podwyższane. Instytut Pamięci Narodowej, działając w trybie art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 roku, poz. 667 ze zm.), przedstawił informację o przebiegu służby, z której wynikało, że J. K. w okresie od dnia 1 czerwca 1986 roku do dnia 1 lutego 1990 roku pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 425 ze zm.). Na podstawie informacji otrzymanej z Instytutu Pamięci Narodowej Dyrektor Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji aktualnie zaskarżoną decyzją z dnia 17 grudnia 2009 roku, działając na podstawie art. 15 b w związku z art. 32 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, Nr 8, poz.67 ze zm.) ustalił od dnia 1 stycznia 2010 roku wysokość emerytury policyjnej wnioskodawcy przy zastosowaniu 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa. Sąd Okręgowy stwierdził, że ustalony stan faktyczny nie był sporny. Przedmiotem sporu pomiędzy stronami nie był również mechanizm ustalenia świadczenia emerytalnego wnioskodawcy w nowej wysokości. Spór sprowadzał się do ustalenia, czy istniały podstawy do obniżenia wysokości świadczenia emerytalnego J. K. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2009 roku, Nr 24, poz.145). Zgodnie z art. 15 b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 roku, emerytura wynosi 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. Sąd I instancji wskazał, iż Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt sygn. akt K 6/09 (OTK–A 2010/2/15, Dz. U. z 2010 roku, Nr 36, poz. 204, lex numer 560317) orzekł, że art. 15b ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, dodany przez art. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji,

Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji. Sąd Okręgowy podkreślił również, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zaakceptowano konstytucyjność przedmiotowych rozwiązań. W uchwale z dnia 3 marca 2011 roku w sprawie o sygn. akt II UZP 2/11 (OSNP 2011/15-16/210, lex numer 707999) Sąd Najwyższy stwierdził, że za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin), co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia. Sąd Okręgowy wskazał, iż w pełni akceptuje powyższe stanowisko Sądu Najwyższego. Stwierdził więc, że nie można zgodzić się z wnioskodawcą, iż przyjęte przez organ rentowy rozwiązanie wyliczenia wysokości jego świadczenia pozostaje w sprzeczności z Konstytucją Rzeczypospolitej i poszczególnymi aktami prawnymi, a także z umowami międzynarodowymi. Sąd I instancji wskazał, że na podstawie zaskarżonej obecnie decyzji emerytura wnioskodawcy została ponownie ustalona od obniżonej podstawy wymiaru za okresy, w których był on funkcjonariuszem SB, co jasno wynika z dokumentów (inspektorem Grupy III SB a następnie Grupy V SB). Stwierdził również, że podnoszona przez wnioskodawcę okoliczność, iż w wyniku pozytywnej weryfikacji pełnił później służbę w Policji, nie ma znaczenia dla oceny prawidłowości zaskarżonej obecnie decyzji. W ocenie Sądu Okręgowego, jednostka, w której wnioskodawca pełnił służbę jako funkcjonariusz, wymieniona w informacji o przebiegu służby (tj. (...)Urząd (...) w B., Grupa (...) i V SB) jest terenowym organem bezpieczeństwa w świetle art. 2 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat: 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów. Końcowo Sąd I instancji wskazał, że nie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostaje okoliczność, iż okres pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944 – 1990 został potraktowany przez ustawodawcę w sposób szczególny. Ustawodawca dał temu wyraz w preambule do ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, [...], w której to uznał, że system władzy komunistycznej opierał się głównie na rozległej sieci organów bezpieczeństwa państwa, spełniającej w istocie funkcje policji politycznej, stosującej bezprawne metody, naruszające podstawowe prawa człowieka. Dostrzegł również, że funkcjonariusze organów bezpieczeństwa państwa pełnili swoje funkcje bez ponoszenia ryzyka utraty zdrowia lub życia, korzystając przy tym z licznych przywilejów materialnych i prawnych w zamian za utrwalanie nieludzkiego systemu władzy, a ustawę z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji [...] w nowym brzmieniu uchwalili, kierując się zasadą sprawiedliwości społecznej wykluczającą tolerowanie i nagradzanie wskazanego wyżej bezprawia. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. orzekł jak w wyroku.

J. K. zaskarżył powyższy wyrok w całości. Nie sformułował konkretnych zarzutów apelacyjnych, jednakże podniósł, że – w jego ocenie – wyrok Sądu I instancji jest dla niego krzywdzący, został wydany z pominięciem przepisów prawa oraz reguł sprawiedliwości społecznej, jak również jest polityczną zemstą.

Wskazując na powyższe wnioskodawca domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy poczynił w sprawie trafne ustalenia faktyczne. Sąd Apelacyjny ustalenia te w całości akceptuje i uznaje za własne. Na aprobatę zasługuje również dokonana przez Sąd I instancji ocena prawna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 15b ust.1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 roku, poz. 667 ze zm.) w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 425 ze zm.), i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 roku, emerytura wynosi:

- 1) 0,7 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990;
- 2) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4.

Zatem warunkiem zastosowania w stosunku do J. K. powyższego przepisu było ustalenie, że w spornym okresie od dnia 1 czerwca 1986 roku do dnia 1 lutego 1990 roku pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa. Sąd Okręgowy, rozważając powyższą okoliczność, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, uznając, że praca wnioskodawcy w (...) Urzędzie (...) w B. w Grupie III SB oraz w Grupie V SB stanowiła pracę w organach bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. W art. 2 ust. 1 pkt 5 w/w ustawy wskazano, iż organami bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu tejże ustawy, są m.in. instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych. Reasumując, należało stwierdzić, iż praca wnioskodawcy w (...) Urzędzie (...) w B. była pracą w organach bezpieczeństwa wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 5 powyższej ustawy.

Jak wynika z art. 15a ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin emerytura dla funkcjonariusza, który został przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 roku, wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta na zasadach określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 2-5. Z kolei – jak wyżej wskazano - zgodnie z art. 15b ust. 1 w/w ustawy w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi: 1) 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990; 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4.

Jak trafnie podkreślił Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie K 6/09 stwierdził, iż art. 15b ust. 1 w/w ustawy w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 3 ustawy z 23 stycznia 2009 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2009 roku, Nr 24, poz. 145) jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji. Przytoczone orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wiąże Sąd m.in. w niniejszej sprawie, na mocy art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 roku, Nr 78,

poddane analizie przepisy są jednoznacznie czytelne, a przeto jasne i niewymagające szczególnie pogłębionej analizy prawnej ani prawniczej.

Podobny pogląd zawiera orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 kwietnia 2012 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 1648/11 (lex numer 1213809), które Sąd orzekający w niniejszym składzie w pełni aprobuje. Analogiczne stanowisko prezentuje doktryna (Inetta Jędrasik-Jankowska, Karina Jankowska, Prawo do emerytury LexisNexis Warszawa 2011 rok, str. 625 i nast.).

Stąd też niezasadne jest stanowisko skarżącego jakoby wyrok Sądu I instancji został wydany z pominięciem przepisów prawa oraz reguł sprawiedliwości społecznej. Niezasadne również skarżący zarzucał, że zaskarżona decyzja narusza zasadę trwałości decyzji administracyjnych, zasadę praw nabytych, jak również zasadę niedziałania prawa wstecz. Obniżenie wysokości świadczenia na podstawie przepisu art. 15 b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, wprowadzonego ustawą z dnia 23 stycznia 2009 roku o zmianie w/w ustawy nastąpiło od dnia 1 stycznia 2010 roku, zatem nie można mówić tutaj o działaniu prawa wstecz. Nie sposób również dostrzec naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 10 Konstytucji, traktującego o zasadzie podziału i równowagi władz.

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.